Liečivé rastliny používané na zosilnenie vylučovania moču s obsahom silíc II.

Zverejnené: 12. júna 2024 | Autor: PharmDr. Michaela Barkociová, PhD.

Ononidis radix – koreň ihlice (*Ononis spinosa* – ihlica tŕnitá, Fabaceae)

Koreň ihlice sa používa výhradne vo forme čajoviny určenej na prípravu záparu. Užíva sa na zosilnenie vylučovania moču pri ľahších ochoreniach močových ciest krátkodobo (jeden týždeň), keďže pri dlhodobom užívaní jeho diuretický účinok slabne. Pokiaľ sa počas jeho užívania príznaky ochorenia zhoršia, objaví sa krv v moči, horúčka alebo bolesť, alebo ak príznaky pretrvávajú aj po týždni užívania, je nutné vyhľadať lekára. Pre zaistenie zvýšenia vylučovania moču je počas liečby ľahších ochorení močových ciest nevyhnutný dostatočný príjem tekutín.

S koreňom ihlice neboli vykonané žiadne klinické štúdie, jeho použitie je preto overené výlučne dlhodobými skúsenosťami. V štúdiách na zvieratách bol dokázaný jeho diuretický a saluretický účinok, preklinický výskum naznačuje tiež antiflogistickú a antimikrobiálnu aktivitu.

Kontraindikáciami použitia koreňa ihlice sú hypersenzitivita na jeho aktívne zložky a ochorenia srdca alebo obličiek, ktoré vyžadujú znížený príjem tekutín. Neboli popísané žiadne nežiaduce účinky, prípady predávkovania ani liekové interakcie.

Z dôvodu chýbajúcich údajov o bezpečnosti sa neodporúča jeho použitie u detí do 12 rokov, tehotných a dojčiacich žien.

Juniperi aetheroleum – silica borievky, Juniperi galbulus – nepravý plod borievky (*Juniperus communis* – borievka obyčajná, Cupressaceae)

Nepravý plod borievky sa na zosilnenie vylučovania moču používa perorálne vo forme záparu, tinktúry alebo viacerých druhov extraktov. Silica borievky sa v tejto indikácii tiež užíva perorálne. Dĺžka užívania je maximálne dva týždne, počas užívania je nevyhnutné zaistiť aj dostatočný príjem tekutín.

Klinické štúdie s borievkou, či jej silicou sa neuskutočnili, vo zvieracích a *in vitro* štúdiách bola dokázaná ich diuretická, antioxidačná, antiflogistická, hypoglykemická a antimikrobiálna aktivita.

Borievka je kontraindikovaná pri precitlivenosti na jej účinné látky. Keďže môže pôsobiť dráždivo na urogenitálny trakt, neodporúča sa pri vážnych ochoreniach obličiek, ako infekčná nefritída, pyelitída a pyelonefritída, ani pri ochoreniach, pri ktorých je nutné znížiť príjem tekutín.

Kvôli chýbajúcim údajom o bezpečnosti sa ani silica ani plod borievky neodporúča u detí a dospievajúcich do 18 rokov, ani u tehotných a dojčiacich žien. Staršie štúdie týkajúce sa reprodukčnej a vývinovej toxicity naznačujú možnú antiimplantačnú aktivitu extraktov z borievky u potkanov a ich možný abortívny účinok. Ľudové liečiteľstvo taktiež považuje borievku za abortívum a pri jej nadmernom užívaní bola zriedkavo popísaná aj metrorágia a kŕčovité bolesti maternice.

Pri užívaní borievky neboli hlásené žiadne liekové interakcie, neodporúča sa však kombinovať ju s diuretikami.

Rovnako neboli hlásené ani závažné nežiaduce účinky, vyskytlo sa však pár prípadov kožných alergických reakcií. Staršie zdroje varujú pred poškodením obličiek pri dlhodobom a nadmernom užívaní silice, popisujú príznaky ako bolesť, silná diuréza, albuminúria, hematúria, fialové zafarbenie moču a pach po fialkách, ako aj zvýšenie tepovej frekvencie, krvného tlaku, zriedkavo záchvaty a metrorágia. Je však otázne, či je za tieto účinky skutočne zodpovedná silica borievky, alebo skôr jej kontaminácia terpentínom, či nedostatočná kvalita v dôsledku destilácie nezrelých plodov, prípadne plodov s prímesou ihličia či kôry borievky.